

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Croeso i rifyn diweddaraf y Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol i'ch ddiweddarau ar yr hyn y mae Cyngor Sir Ddinbych yn ei wneud i ymateb i newid hinsawdd a newid ecolegol.

Ym mis Gorffennaf 2019, dyma Cyngor Sir Ddinbych yn datgan Argyfwng Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol. Mewn ymateb i hynny, ac erbyn 31 Mawrth 2030, nod y Cyngor yw dod yn:

- Gyngor Di-Garbon Net

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

- Cyngor Ecolegol Gadarnhaol
- Creu gostyngiad o 35% mewn allyriadau cadwyni cyflenwi

Mae [Strategaeth Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol 2021-22 i 2029-30](#) yn dweud mwy wrthym am y ddau nod hynny a'r tasgau yr ydym yn mynd i geisio eu gwneud er mwyn cyflawni ein nodau ar gyfer 2030. Mabwysiadwyd y strategaeth yn ffurfiol gan y Cyngor yn Chwefror 2021.

Mae prosiectau a gweithgareddau yn cael eu cynnal ledled Cyngor Sir Ddinbych er mwyn gyrraedd y nodau. Mae'r newyddlen hon yn dangos rhywfaint o waith, prosiectau ac ymyraethau ardderchog sydd ar y gweill i leihau allyriadau carbon y Cyngor, cynyddu lefelau dal a storio carbon y Cyngor a gwella bioamrywiaeth fel rhan o'r strategaeth ac i gyflawni ein nodau ar gyfer 2030.

Beth mae'r Cyngor yn ei wneud?

Mae'r Cyngor 2,374 tonnelli o garbon yn nes i fod yn Di-Garbon Net.

Rydym wedi lleihau ein allyriadau carbon o 1,748 tonnelli ers 2019 ac wedi cynyddu'r cyfanswm o garbon mae ein tir yn amsugno o 626 tonnelli.

Mae'r Cyngor wedi cynyddu cyfanswm ei diroedd gyda chyfoeth rhywogaethau uchel i 584 hectar sy'n golygu ein bod yn nes i'n nod o fod yn Gyngor Positif Ecolegol.

Rydym yn brysur yn casglu ein data carbon ac ecolegol ar gyfer 2022/23 a byddwn yn gallu diweddarau ar ein perfformiad diweddaraf yn fuan.

Cyngor Di-Garbon Net - uchafbwyntiau'r prosiect

Lleihau allyriadau carbon

Lleihau allyriadau carbon ymysg ein Fflyd

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Mae nifer o gerbydau trydan newydd yn parhau i gael eu hychwanegu at ein fflyd i gymryd lle'r hen gerbydau oedd yn defnyddio tanwydd ffosil, pan fo hynny'n briodol. Ar hyn o bryd cyfanswm y Cerbydau Trydan yw 65 gyda 25 arall ar archeb yn barod i gymryd lle'r cerbydau tanwydd ffosil.

Mae cerbydau trydan yn cynnwys cerbyd trydan Polaris Ranger, gyda Folt-48 sengl, Effeithlonrwydd uchel, Anwythiad-AC, sy'n cael ei gadw ym Mharc Gwledig Loggerheads gan gynnig dewis sero allyriad i geidwaid cefn gwlad i gyflawni eu dyletswyddau o ddydd i ddydd. Mae'n ymuno â fan Renault Kangoo Z.E sydd yn gerbyd arsyllfa symudol, gyda'r holl offer seryddol, yn cynnwys telesgopau i gefnogi'r fenter Awyr Dywyll.

Dyma ni'n ychwanegu dau lori Dennis Eagle e-Gasglu i'r fflyd casglu gwastraff. Mae'r ddau lori yn cael eu defnyddio ar rowndiau gogleddol o'r sir sy'n cynnwys Y Rhyl, Prestatyn ac i lawr at ardal Trefnant. Maen nhw'n gallu gwneud hyd at 100 milltir a chodi 1000 o finiau gydag un gwefriad.

Symudodd Canolfan Plant Integredig

Oakwood i ddull mwy gwyrdd o gludiant drwy groesawu dau fws mini Citroen e-Spacetourer gyda 9 sedd ac ystod hyd at 136 milltir, a hefyd fan Peugeot e-Expert gydag ystod o 143 milltir.

Bydd y ganolfan yn defnyddio'r bysiau bedair gwaith y dydd i gludo plant i'r ysgolion a'u nôl a hefyd bydd Ysgol Christchurch yn eu defnyddio i gludo eu plant i ddigwyddiadau.

Lleihau allyriadau carbon o'n hadeiladau annomestig

Cafodd prosiect ynni gwyrdd Ysgol Dinas Brân ei ganmol mewn Seremoni Wobrwyo Genedlaethol. Fel rhan o'r prosiect gwyrdd yn Ysgol Dinas Brân mae paneli solar 150Kw wedi eu gosod ar do yr ysgol a fydd yn creu trydan ar gyfer yr ysgol drwy ddefnyddio ynni'r haul. Mae elfennau eraill y gwaith yn cynnwys uwchraddio'r system rheoli gwresogi a goleuadau LED. Disgwylir i'r prosiect cyfan ostwng allyriadau carbon yr ysgol o 73 tonnell

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

y flwyddyn. Cafodd y prosiect gwyrdd ei roi ar restr fer Gwobrau Busnes Addysg 2022 yn y categori Arfer Amgylcheddol, a chafodd ei ganmol.

Cafodd prosiect adnewyddu ynni gwyrdd ei weithredu ar safle Theatr y Pafiliwn yn Y Rhyl mewn partneriaeth â Hamdden Sir Ddinbych Cyf er mwyn helpu i leihau ôl-troed carbon yr atyniad. Dyma'r prosiect mwyaf y mae'r Cyngor wedi'i gyflawni i helpu lleihau allyriadau carbon. Mae gwaith wedi cynnwys gosod system gwresogi a system awyru newydd, cysylltiad nwy wedi'i addasu, cyflwyno gosodiad system rheoli newydd, ychwanegu paneli solar ar y to a golau LED yn yr adeilad. Disgwylir bod y gwaith yn lleihau allyriadau ar y safle o tua 230 tonnell o CO₂ y flwyddyn.

Gwnaed gwaith mewn partneriaeth gyda Hamdden Sir Ddinbych Cyf yng Nghanolfan Hamdden Huw Jones a Chanolfan Fowlio Gogledd Cymru sy'n cael eu rhedeg gan Hamdden Sir Ddinbych Cyf, ac maent yn enghreifftiau diweddar o ymgyrch barhaus y Cyngor i leihau allyriadau carbon. Gosodwyd system adfer gwres blaengar ynghyd â systemau pwl a gwres canolog a gafodd eu huwchraddio. Roedd y gwaith a wnaed, oedd yn cynnwys gosod paneli solar PV a goleuadau LED y tu mewn a thu allan, yn golygu bod yr allyriadau carbon wedi gostwng bron 35%. Mae gosod paneli Solar PV yng Nghanolfan Ryngwladol Fowlio Gogledd Cymru a Café 21 wedi helpu'r ganolfan i leihau allyriadau carbon dros 5 tonnell.

Ers Pasg 2022, cynhaliwyd gwaith i leihau carbon ar safle deg ysgol yn Sir Ddinbych. Mae gwaith yn yr ysgolion yn cynnwys insiwleiddiad atig, gosod: solar PV, goleuadau LED, pypiau gwres ffynhonnell aer, storfa batris, boeleri newydd, gwell rheolaethau gwresogi ac ychwanegu gwresogyddion dŵr ynni effeithlon. Mae'r ysgolion sy'n rhan o'r gwaith hwn yn cynnwys Ysgol Carrog, Ysgol Betws Gwerful Goch, Ysgol Frongoch, Ysgol Bryn Clwyd, Ysgol Tir Morfa, Ysgol Gellifor, Ysgol Bro Dyfrdwy, Ysgol Cae Drewyn ac Ysgol Gynradd Christchurch. Mae'r gwaith hwn wedi lleihau allbwn Carbon cyfunol yr ysgolion hyn o tua 64 tonnell.

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Darparodd Ideal – gwneuthurwr boeleri o'r DU – ddau bwmp gwres Ecomod sy'n defnyddio aer, i'w gosod yn Ysgol Tir Morfa fel rhan o dreial maes. Mae'r offer yn defnyddio tymheredd yr aer a thrydan i gynhyrchu gwres yn lle boeler nwy. Bydd effeithlonrwydd y system o gymorth i leihau allyriadau carbon a chostau o gymharu â boeler

traddodiadol. Yn ogystal â'r pypiau gwres sy'n defnyddio aer, mae'r Tîm Ynni wedi gosod panel solar ffotofoltaig a storfa fatri i gynorthwyo gyda lleihau allyriadau carbon ar y safle. Mae storfa batri solar wedi ei gosod hefyd i storio unrhyw drydan sydd 'dros ben' a thrydan a gynhyrchir gan y panel solar ffotofoltaig a fyddai fel arall yn cael ei allforio. Mae hyn yn lleihau biliau ac allyriadau carbon ymhellach. Mae Ideal wedi hyfforddi ac achredu gosodwr o Sir Ddinbych i allu gosod pypiau gwres, gan gynorthwyo i uwchsgilio'r gadwyn gyflenwi leol.

Y Cyngor wnaeth arwain yn gyfan gwbl ar ddyluniad, caffael manylebau a darpariaeth y prosiect gwyrdd yn Ysgol Betws Gwerful Goch. Gosodwyd bwmp gwres newydd i wresogi'r adeilad ac fe osododd y Cyngor baneli solar ffotofoltäig a batris storio yn yr ysgol. Mae gwaith arall a wnaed yn yr

ysgol yn cynnwys ôl-osod insiwleiddiad wal geudod, insiwleiddiad atig a ffenestri gwydr dwbl modern yn ogystal â rheoliadau gwresogi clyfar sy'n addasu tymheredd y llif yn seiliedig ar dymheredd yr aer y tu allan.

Lleihau carbon o'n goleuadau stryd

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Yn ddiweddar mae'r tîm wedi cwblhau prosiect lleihau egni i drosi'r holl oleuadau stryd i LED's o watedd is. Ar y cyfan, mae'r cyngor yn cynnal cyfanswm o 11,690 o oleuadau stryd ac ar ôl rhaglenni treialu bach cychwynnol, penderfynwyd newid gweddill yr unedau am oleuadau LED ynni isel yn rhan o brosiect dros 7 mlynedd er

mwyn gwneud arbedion mewn carbon a chostau trydan. Mae'r prosiect wedi lleihau allbwn carbon o oleuadau stryd dros y cyfnod o saith mlynedd, o 1,800 tonnall yn flynyddol yn 2015/16 i 400 tonnall yn 2021/22.

Cynyddu amsugno carbon

Planhigfa Goed Cyngor Sir Ddinbych

Mae'r Cyngor wedi creu planhigfa goed lleol yn Llanelwy sydd â'r nod o dyfu 5,000 o goed a 5,000 o blanhigion blodau gwyllt bob blwyddyn.

Mae arbenigwr garddwriaeth sydd â phrofiad rhyngwladol yn dod â'i sgiliau i dyfu menter bioamrywiaeth y Cyngor.

Cymrodd Neil Rowlands y cyfrifoldeb o fod yn Swyddog Planhigfa Goed i arwain ar dwf y planhigion yn safle'r Cyngor yn Fferm Green Gates yn Llanelwy.

Mae'r blanhigfa goed wedi creu bron i 8,000 o blanhigion yn ystod ei dymor tyfu cyntaf gan chwalu'r targed a osodwyd o 5,000. Bydd y planhigion blodau gwyllt yn cael eu plannu mewn dolydd yn Sir Ddinbych er mwyn rhoi hwb i

fioamrywiaeth ar y safleoedd hyn.

Mae gwirfoddolwyr wedi ymweld â'r blanhigfa yn rheolaidd i helpu gyda'r gwaith o dyfu coed a phlanhigion ar y safle.

Mae disgyblion o'r sir wedi ymweld â'r safle hefyd. Arweiniodd y tîm bioamrywiaeth ddisgyblion Ysgol Uwchradd Prestatyn ar daith o gwmpas y twnelau polythen ar y safle lle mae'r planhigion a'r coed yn tyfu o hadau sydd wedi tarddu o fewn y sir. Cawsant y cyfle

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

hefyd i brofi eu sgiliau garddio drwy ailblannu rhai o'r blodau gwylltion a gafodd eu tyfu ar y safle.

Mae gwaith yn mynd rhagddo ym Mhlanhigfa Goed Cyngor Sir Ddinbych i ddiogelu a gwella dyfodol y Boplysen Ddu i helpu cefnogi bioamrywiaeth lleol. Mae'r coed hyn yn brin iawn yn Sir Ddinbych, rhywogaeth frodorol sy'n rhan o ecoleg glannau afonydd a gorlifdiroedd y sir. Mae staff wedi cyflwyno nifer o goed gwrywaidd a benywaidd i'r blanhigfa goed sydd wedi cael eu clonio gan ddefnyddio toriadau o goeden wreiddiol sydd wedi goroesi. Bydd y rhain yn cael eu defnyddio fel ffynhonnell o doriadau i dyfu mwy o boplys duon a chynyddu'r boblogaeth yn Sir Ddinbych. Bydd y tîm hefyd yn casglu toriadau o goed eraill hysbys yn y sir.

Diolch i help gwirfoddolwyr mae dros 10,000 o fes wedi cael eu hel a'u plannu yn y blanhigfa ac yn tyfu'n dda ar y safle ar hyn o bryd.

Creu coedlan a phlannu coed

Mae 22,000 o goed wedi cael eu plannu ers 2019 i gryfhau bioamrywiaeth ac i helpu leihau effaith allyriadau carbon o amgylch ysgolion, parciau ac ardaloedd preswyl.

Mae Prosiect Creu Coetir ehangach y Cyngor yn 2023 wedi arwain at blannu bron i 17,000 o goed mewn 18 o safleoedd newydd ledled y sir, gan gynnwys ysgolion, i helpu â'r ymdrech i gyrraedd carbon sero net yn Sir Ddinbych drwy gyfrannu at faint o garbon sy'n cael ei storio (neu ei amsugno) a mynd i'r afael ag argyfwng byd natur.

Mae'r buddion eraill yn cynnwys gwella ansawdd aer, cyfleoedd gwirfoddoli, hyfforddi ac addysgu yn y safleoedd drwy ddiwrnodau i wirfoddolwyr a helpu i fonitro a chynnal a chadw'r safle, ynghyd â buddion gofodau natur ar gyfer iechyd a lles cymunedol.

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Roedd y safleoedd lle plannwyd y coed yn cynnwys Dol Corwenna yng Nghorwen, Ffordd Parc Bodnant ym Mhrestatyn, Gerddi Coronation yn y Rhyl, sawl ardal o laswelltir preswyl ac ysgolion lleol.

Bu i ddisgyblion ysgol, gwirfoddolwyr o gymunedau lleol ac aelodau lleol ymuno â staff Cefn Gwlad, Strydwedd a Bioamrywiaeth y Cyngor a fu'n gweithio i wella bioamrywiaeth

leol er budd natur a'r cymunedau cyfagos drwy greu 27.5 hectar o dir gwell.

Ar hyn o bryd amcangyfrifir bod lefelau storio carbon yr 18 safle oddeutu 17 tonnell o garbon y flwyddyn, gan gynyddu i 149 tonnell o garbon bob blwyddyn ar ôl 20 mlynedd pan fydd y coed wedi aeddfedu.

Hyfforddi ein staff a'n cynghorwyr i fod yn Llythrennog o ran Carbon

Mae Cyngor Sir Ddinbych wedi derbyn Gwobr Efydd y Sefydliad Llythrennog o ran Carbon yn ffurfiol yn 2022. Cyflwynwyd y wobr i'r Cyngor mewn digwyddiad a gynhaliwyd ddydd Iau, 14 Gorffennaf yn Oriel Gelf Whitworth, Manceinion, gan y Prosiect Llythrennedd Carbon. Aethpwyd â dros 200 o staff a chynghorwyr ar gwrs undydd dwys i wella llythrennedd carbon ar draws y sefydliad a gall pob aelod o staff bellach gael mynediad at becyn E-ddysgu ar-lein newydd sy'n eu cyflwyno i faterion Newid Hinsawdd a sut y gallant wneud gwahaniaeth yn eu swyddi a'u cartrefi bob dydd.

Cyngor Ecolegol Gadarnhaol - uchafbwyntiau'r prosiect

Prosiect Dolydd Blodau Gwylt

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Mae bioamrywiaeth yn blodeuo yn Sir Ddinbych wrth i'r prosiect dolydd blodau gwyllt ddal i ehangu.

Bydd y prosiect yn mynd ati ddechrau tymor 2023 i greu rhagor o ddolydd cynhenid er mwyn gwarchod bioamrywiaeth y sir drwy alluogi blodau gwyllt a thrychfilod i ffynnu.

Llywodraeth Cymru sy'n ariannu'r prosiect drwy gynllun Galluogi Adnoddau Naturiol a Lles Partneriaethau Natur Lleol Cymru a grant Lleoedd

Lleol ar gyfer Natur.

Mae'r gwaith i ehangu'r prosiect yn seiliedig ar sylwadau a gasglwyd gan bobl gyda chefnogaeth yr aelodau lleol.

Bydd yno tua 129 o ddolydd i gyd y tymor hwn, yn rhoi hwb i fioamrywiaeth ar ymylon ffyrdd, ymylon llwybrau, llwybrau beicio a thir comin.

Gan gynnwys y gwarchodfeydd natur ar ymylon ffyrdd y sir bydd cyfanswm o 140 o safleoedd blodau gwyllt, ac ychydig dros 70 o erwau o ddolydd yn cyfrannu at warchod a hybu byd natur yn lleol, a fydd 15.2 o erwau'n fwy na'r llynedd.

Mae'r prosiect yn parhau i ddarparu help llaw i blanhigion mwy prin y sir. Mae'r Ffacbysen Ruddlas, rhywogaeth o blanhigyn blodeuol sy'n perthyn i'r teulu Fabaceae yn tyfu ar ddim ond un o safleoedd y prosiect. Ers 2019 hwn yw'r unig le yng Nghymru lle cofnodwyd y blodyn yn tyfu'n wyllt.

Wrth arolygu'r safle cofnododd aelodau'r tîm y planhigyn sydd wedi blodeuo a hefyd nifer o blanhigion yn yr ardal. Casglodd staff ychydig o hadau o'r Ffacbysen Ruddlas. Aethpwyd a'r rhain yn ôl i blanhigfa goed y Cyngor yn Llanelwy i'w tyfu ar y safle yno.

Ar hyd a lled y dolydd mae cyfanswm y rhywogaethau blodau gwyllt a gofnodwyd yn ystod tymor 2022 wedi cyrraedd 55. Y pum rhywogaeth

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

blodau gwyllt fwyaf cyffredin a gofnodwyd oedd dail llwynhidydd, crafanc brân ymlusgol, meillion gwynion, llygad y dydd a dant y llew.

Gwarchod ein bywyd gwyllt

Mae staff Cyngor Sir Ddinbych wedi gwarchod nythfa môr-wenoliaid Twyni Gronant ers bron i 20 mlynedd. Mae eleni yn dathlu 19 mlynedd ers i'r cyngor ddechrau gofalu am nythfa môr-wenoliaid bach mwyaf Cymru. Ar ddiwedd tymor 2022 roedd y prosiect wedi cofnodi 211 o barau bridio, y nifer uchaf sydd wedi'i gofnodi yng Ngronant, sy'n gynydd o 23.4 y cant ar y cyfrif diwethaf yn 2018. Hefyd, cadarnhawyd cyfanswm o 209 o adar ifanc, yr ail nifer uchaf ar gofnod yng Ngronant.

Yn ddiweddar fe gwblhaodd ein Prosiect Monitro Gwiberod ei flwyddyn gyntaf lawn o fesur ers 2019 wedi iddo gael ei ohirio o ganlyniad i bandemig Covid-19. Yng Ngogledd Ddwyrain Cymru, mae gan Sir Ddinbych lawer o gynefinoedd addas allai fod yn gartref i'r rhywogaeth yma sy'n flaenoriaeth arbennig yn y DU o ran cadwraeth. Cafodd 13 o safleoedd eu harolygu gan wirfoddolwyr ar hyd a lled Sir Ddinbych a chofnodwyd 11 o nadroedd aeddfed ac un neidr ifanc. Fe gofnodwyd rhywogaeth newydd mewn un safle pan ddaeth gwirfoddolwyr hefyd o hyd i neidr y gwair.

Daeth ein prosiect Monitro Dyfrgwn yn weithredol unwaith eto yn 2022 ar ôl egwyl yn 2020 oherwydd effaith y pandemig. Mae'r prosiect hefyd yn cynnwys data cofnodi ar lygod pengron y dŵr, mincod Americanaidd a llysdyfiant estron goresgynnol. Cofnodwyd ôl dyfrgwn ar naw achlysur pan gynhaliwyd yr arolygon misol. Darganfuwyd olion anifeiliaid bedair gwaith a baw anifail chwe gwaith. Cofnododd y tîm o wirfoddolwyr arwyddion o lygod pengron y dŵr ar 14 achlysur yn ystod yr arolwg misol o safleoedd y sir a darganfuwyd arwyddion o fincod Americanaidd yn ystod un ymweliad â safle.

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Cynnwys Pobl Ifanc

Clywodd y Cyngor safbwyntiau disgyblion ysgol ar gyfer mynd i'r afael â newid hinsawdd.

Mewn cyfarfod o'r Cyngor Llawn ar Chwefror 2023 cyflwynwyd y ceisiadau buddugol ar gyfer cystadleuaeth Cardiau Post o'r Dyfodol y Cyngor gan y

Cynghorydd Arwel Roberts, Cadeirydd Cyngor Sir Ddinbych a'r Cynghorydd Barry Mellor, Aelod Arweiniol yr Amgylchedd a Chludiant.

Gofynnwyd i ddisgyblion ddychmygu ein bod wedi symud i'r flwyddyn 2050 ac i anfon cerdyn post yn ôl at eu hunain pan oeddent yn iau i egluro sut mae newid hinsawdd o bosibl yn effeithio ar eu bywydau a'n helpu ni i ddeall sut i greu gwell dyfodol i'n hunain yn y sir ac yn fyd-eang.

Cafodd y Cyngor gyfanswm o 350 o geisiadau yn y gystadleuaeth a dewiswyd y ceisiadau buddugol gan Brydain Di-Garbon yn y Ganolfan Dechnoleg Amgen o gystadleuaeth a luniwyd i fynd i'r afael â newid hinsawdd yn ôl o'r dyfodol.

Cefnogi gweithredu ar newid hinsawdd ac adfer natur yn ein cymunedau - uchafbwyntiau'r prosiect

'Dylunio'n Wahanol' Bws Benthyc

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Cymerodd Cyngor Sir Ddinbych ran mewn rhaglen gyda'r Cyngor Dylunio o'r enw 'Dylunio'n Wahanol'. Mae'r rhaglen yn edrych ar drafod, i ddeall yn well ac i ddathlu sut y mae sefydliadau cymunedol yn cydweithio i fynd i'r afael â'r heriau sy'n cael eu creu gan newid hinsawdd.

Trwy gydol y rhaglen dyma ni'n gweithio ar syniadau ynghylch yr economi gylchol gyda staff o Gwmni Buddiannau Cymunedol ReSource a Bryson's Recycling. Gweithiodd Bryson's Recycling gyda Chwmni Buddiannau Cymunedol ReSource i ddarganfod eitemau oedd yn mynd i safle dirlenwi ac a fyddai'n gallu cael eu rhoi a'u hailddefnyddio trwy'r prosiect Bws Benthg.

Mae gan Bws Benthg lawer o eitemau yn amrywio o beiriannau torri gwair i ffynhonnau siocled ac yn galluogi pobl i fenthycar eitemau am gyfnod byr yn hytrach na phrynu o'r newydd.

Mae'n helpu i leihau'r cyfanswm o ddeunyddiau na ellir eu hailgylchu sy'n niweidiol i'r amgylchedd ac sy'n cael eu taflu i ffwrdd pan fydd angen eitemau newydd.

Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan

Gosodwyd dau bwynt gwefru cerbydau trydan ym maes parcio arhosiad byr Rhodfa Brenin, Prestatyn. Bydd pob gwefrydd 50kw yn darparu cyfleusterau gwefru 'cyflym' dros bedwar gofod parcio cwbl hygyrch. Sicrhawyd cyllid ar gyfer y dyfeisiau gwefru 'cyflym', sy'n gallu gwefru'r rhan fwyaf o fatris cerbydau i 80% mewn llai nag awr, gan Gronfa Trawsnewid Cerbydau Allyriadau Isel lawn Llywodraeth Cymru

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Yn dilyn hynny fe agorodd y Cyngor safle parcio ceir Y Rhyl, Gorllewin Cinnel, yr hwb gwefru mwyaf yng Nghymru, wedi'i ariannu gan Lywodraeth Cymru. Mae'r hwb ar gyfer 36 o gerbydau yn Y Rhyl yn gyfuniad o fannau gwefru 7kwh 'cyflym' ar gyfer trigolion lleol sydd heb le i barcio oddi ar y stryd, a mannau gwefru

50kw 'chwim' i wefru ar frys ac i annog cwmnïau cludiant lleol i ddefnyddio cerbydau trydan drwy beidio ag amharu gormod ar eu hamser gweithio. Mae'r holl fannau gwefru yn y safle ar agor i'r cyhoedd. Mae tri o'r mannau parcio ac unedau gwefru wedi'u clustnodi'n benodol ar gyfer defnyddwyr anabl. Mae'r unedau gwefru hefyd yn cynnig amrywiaeth o ddewisiadau talu dwyieithog, gan gynnwys cerdyn digyswllt, Ap a Cherdyn RFID.

Mae wyth o gyfleusterau gwefru eraill mewn meysydd parcio ledled Sir Ddinbych yn dod ar-lein yn Haf 2023. Mae'r rhain i'w cael yn Llanellwy, Dinbych, Rhuthun, Llangollen, Y Rhyl a Phrestatyn.

Gwasanaeth Bws Fflecsi Rhuthun

Lansiwyd gwasanaeth Fflecsi Rhuthun yng ngwanwyn 2022 i ddarparu cynllun cludiant cyhoeddus sy'n ymateb i'r galw yn y dref a'r cyffiniau.

Wedi'i gyflwyno gan Gyngor Sir Ddinbych a Thrafnidiaeth Cymru, mae'n cael ei redeg gyda bws mini 16-sedd di-allyriadau cyntaf y wlad sy'n rhedeg yn gyfan gwbl ar fatri. Mae hyn o ganlyniad i gefnogaeth gan Lywodraeth Cymru a Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Cynllun Tacsï Trydan

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Mae'r Cynllun Tacsis Trydan yn rhoi cyfle i yrwyr tacsis trwyddedig yn Sir Ddinbych roi cynnig ar yrru tacsis trydan gyda mynediad i gadeiriau olwyn, am 30 diwrnod er mwyn iddynt gael gweld buddion ariannol ac amgylcheddol cerbydau dim allyriadau.

Mae ychwanegiad newydd wedi'i ychwanegu i gynllun peilot tacsî gwyrdd yn Sir Ddinbych. Yn dilyn adborth a gafwyd trwy gynnal unig beilot y cynllun tacsî gwyrdd heb allyriadau yng Ngogledd Cymru, mae'r Cyngor wedi cyflwyno cerbyd electronig newydd pellter hwy.

Bydd gyrwyr tacsis Hacni trwyddedig yn gallu profi'r cerbyd yn rhad ac am ddim am 30 diwrnod, sy'n cynnwys pwyntiau gwefru trydan am ddim mewn lleoliadau penodol yn y sir, trwydded cerbyd, yswiriant a pholisi torri i lawr.

Ymunodd Kia EV6 â'r fflyd presennol ac mae'n gallu teithio hyd at 328 o filltiroedd ar un gwefriad ac mae wedi'i ddylunio i ganiatáu i yrwyr tacsî weithio shiftt gyfan yn hyderus gan gynnwys teithiau i feysydd awyr heb fod angen gwefru.

Siop Aildddefnyddio yng Nghanolfan Ailgylchu'r Rhyl

Mae siop aildddefnyddio elusenol, newydd sbon, arloesol wedi agor ei drysau i'r cyhoedd ym mis Gorffennaf 2022. Mae'r prosiect arloesol hwn a ddatblygwyd gan Bryson Recycling, Cyngor Sir Ddinbych a Hosbis Dewi Sant yn anelu i ymestyn oes eitemau cartref i'w haildddefnyddio tra'n creu elw i elusen werthfawr.

Mae'r siop wedi'i hagor gyda diolch i gefnogaeth gan Gronfa Economi Gylchol Llywodraeth Cymru i wella cyfleoedd ailgylchu ac aildddefnyddio. Mae'r siop yn agored saith diwrnod yr wythnos o 9am tan 4.30pm (9am – 4pm Tachwedd i Mawrth) ac o 9am – 3.30pm ar ddydd Sul.

I ddysgu mwy

Newyddlen Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol

Ymwelwch â'n adran newyddion Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol ar ein gwefan [yma](http://yma.gov.uk).

Cofrestrwch i fod ar y rhestr bostio drwy anfon e-bost at newidhinsawdd@sirddinbych.gov.uk.

Neu edrychwch ar ein tudalennau gwe Newid Hinsawdd a Newid Ecolegol [yma](http://yma.gov.uk).

